

Om budsjett og budsjettprosess 2014

Bakgrunn

I denne saken gjøres det rede for noen hovedtrekk ved den planlagte budsjettprosessen for 2014 fram mot vedtak i universitetsstyret i oktober 2013. Forslag til endelig budsjettfordeling vil være basert på universitetets strategi 2011- 2015, forslag til statsbudsjett, styrets vurderinger, forslag fra fakulteter og avdelinger og drøftinger i ulike fora.

Fakultetene og avdelinger vil bli bedt om å utarbeide budsjettforslag innen 13. september. Universitetsledelsen vil diskutere budsjettforslagene i dialogmøter med fakultetene, biblioteket og museet i september/oktober. Møtene gir viktige innspill i budsjettprosessen. De siste årene er foreløpige budsjettvurderinger presentert og drøftet i møte med ledelsen ved fakultetene, UB, museet og universitetsledelsen. Det legges opp til samme prosesselementer i år også.

Tabell 1. Budsjettprosess i 2014

	Tidspunkt/ frister
Rundskriv om budsjettforslag for 2014	juni 2013
Prioriterte forslag til bygg, ombygging og investeringer fra enhetene	1. september 2013
Budsjettforslag for 2014 fra fakulteter og avdelinger	13. september 2013
Dialogmøter med fakultetene, universitetsmuseet og biblioteket	september - oktober 2013
Drøftinger av prioriteringer i møte med fakultetene	oktober 2013
Universitetsstyret behandler universitetets budsjett for 2014	24.oktober 2013

Universitetets budsjetttrammer 2014

Foreløpig legges det til grunn en estimert *inntekstramme fra Kunnskapsdepartementet* på 2,64 mrd. kroner, før justering for lønns- og priskompensasjon, dette er om lag som i 2013.

Tabell 2. Budsjettestimater, departementsfinansiert virksomhet 2014

	Beløp
Bevilgning 2013 St prp. nr. 1 (2012-2013)	2.645.208
Videreføring av økt opptakstramme (studieplasser)	12.550
Resultatmidler utdanning	-2.500
Resultatmidler forskning (RBO)	-11.300
Budsjetttramme 2014 St. prp. nr. 1 kapittel 271	2.643.958

Tallene er ikke justert for forventet kompensasjon for lønns- og prisstigning.

Videreføring av finansiering av nye studieplasser

I revidert nasjonalbudsjettet for 2012 ble UiB tildelt 40 nye studieplasser. Videreføring av disse studieplassene gir budsjettvekst på 6,3 mill. kroner. I tillegg forventes en økning på 5,1 mill. kroner som følge av videreføring av 80 studieplasser i statsbudsjettet for 2011 og vel 1 mill. kroner som følge av videreføring av studieplasser fra revidert nasjonalbudsjett 2009 (profesjonsstudiet i psykologi og lektorutdanning). Det gir samlet vekst på 12,5 mill. kroner.

Resultatinntekter utdanning

Fra 2011 til 2012 er antall oppnådde 60- studiepoengsenheter redusert med 17 årsheter. Dette gir en estimert reduksjon i resultatmidler på 2,5 mill. kroner.

Resultatinntekter RBO

Basert på data fra Database for høyere utdanning (DBH), kan det forventes en reduksjon i inntekter fra forskningskomponentens RBO på 11,3 mill. kroner for 2014. Dette er et estimat basert på et foreløpig datagrunnlag. Uttellingen for forskningsmidler fra EU gir gevinst på 2,4 mill. kroner, mens det er reduksjon i uttelling for de andre indikatorene. For publikasjoner er det bedring i oppnådde resultater, men siden andre institusjoner hadde større framganger, forventes reduserte inntekter. Det var en liten nedgang i antall doktorgrader (tre) og noe reduserte midler fra Forskningsrådet til UiB, som i kombinasjon med vekst hos andre, bidrar til reduksjon i inntekter. Samlet kan det forventes reduksjon i universitetets andel av de samlede RBO-inntektene fra 16,5% til 15,9% fra 2013 til 2014. Tabell 3 gir oversikt over endringer per indikator og estimerte konsekvenser for utviklingen i RBO fra 2013 til 2014.

Tabell 3. Universitetets RBO 2013 og estimat for 2014

	2013		2014 estimat		Endring RBO
	Aktivitet	RBO	Aktivitet	RBO	
Doktorgrad	254	86 055	251	77 935	-8 121
Publikasjon	1 946	62 175	2 036	61 551	-625
EU (tall i 1000)	44 796	48 326	40 282	50 807	2 481
NFR (tall i 1000)	361 964	54 539	343 974	49 509	-5 030
Total RBO		251 096		239 801	-11 294

Overføringer

Universitetets samlede ramme omfatter disponering av inntekter i 2013 og overføringer fra 2012. Det ble overført 140 mill. kroner fra 2012. Det er arbeidet med å redusere overføringene de siste årene, og budsjettmålsetningen for overføringer til 2014 er 63 mill. kroner.

Inntekter fra universitetets bidrags- og oppdragsvirksomhet (BOA)

Universitetet finansieres i hovedsak av rammetilskudd fra Kunnskapsdepartementet (GB) og ulike bidrags- og oppdragsinntekter (BOA). Budsjettet for rammetilskuddet er estimert ut fra forslaget til statsbudsjett, mens budsjettprognosen for BOA bygger på innspill fra fakultetene, innspill for 2014 skal gis innen 13. september 2013.

BOA- inntekter gir mulighet for mer forskning enn GB gir grunnlag for. I noe utstrekning brukes midler fra GB som egenandeler i BOA- prosjekter. Prosjektenes samlede utgifter skal budsjetteres, både direkte og indirekte kostnader og BOA- inntekter, sammen med eventuelle egenandeler, skal dekke prosjektenes samlede utgifter. Omfanget av BOA- virksomhet påvirker dimensjoneringen av universitetets fellestjenester og infrastruktur.

Justering av modell for indirekte kostnader i universitetets budsjettmodell

I universitetets interne budsjettfordeling for 2012 ble modellen for beregning av indirekte kostnader knyttet til forskningsprosjekter gjennomgått, og det ble vedtatt en økning i satsen for dekning av indirekte kostnader. En arbeidsgruppe i regi av UHR har utarbeidet en felles nasjonal modell for beregning av kostnader i forskningsprosjekter. Et sentralt element er innføring og beregning av leiestedskostnader, og kostnader som ellers ville vært generelle og indirekte, gjøres spesifikke og direkte for hvert prosjekt. Modellen og det å ha ulike kategorier av leiestedskostnader vurderes å gi et riktigere bilde av kostnader i prosjektene.

Det tas sikte på å innføre modellen fra 2014 over hele landet. Våren 2013 arrangerer UHR seminarer for opplæring og hjelp til implementering av modellen, i dette arbeidet er de store universitetene sentrale og UiB bidrar aktivt. Det vil bli utarbeidet detaljert opplegg for beregning av leiestedskostnader høsten 2013. Samtidig arbeides det internt ved UiB med muligheter og konsekvenser ved å innføre en slik modell fra og med 2014.

Det legges ikke opp til endringer i universitetets fordelingsmodell, men det tas sikte på å innføre den nye modellen for beregning av direkte og indirekte kostnader knyttet til eksterne inntekter som oppfølging av arbeidet i regi av institusjonene, Forskningsrådet og UHR.

Prioriteringer 2014 – Kvalitet som rettesnor

Universitetets strategi 2011- 2015 er førende for prioriteringer og planer for 2014. Hovedmålet om å være et internasjonalt anerkjent forskningsuniversitet har betydning for de strategiske valgene på alle plan og for budsjettarbeidet.

Fakultetenes forsknings-, forskerutdannings- og utdanningsplaner er viktige innspill for arbeidet med universitetets budsjett, jf. sak 20/13, 21/13 og 22/13. Det legges vekt på langsiktighet i oppbygging og finansiering av sterke forskningsmiljø. Innsats for vekst i BOA- inntekter er viktig, det arbeides målrettet med å øke omfanget av ekstern finansiering. Prioritering av forskerutdanning har gitt resultater med bedre gjennomstrømming og gjennomføring.

Utdanning

Innenfor utdanning er kvalitetssikring og dimensjonering av utdanningsprogrammene avgjørende for å sikre den forskningsbaserte utdanningen som kjennetegner forskningsuniversitetene. Å få riktig dimensjonering har vært en viktig oppgave de siste årene. Studentopptaket er økt i takt med tildeling av nye studieplasser fra Kunnskapsdepartementet. I utdanningsmeldingen for 2012 (sak 22/13) legges det opp til at studietilbudet vil være relativt stabilt fra 2013 til 2014. Det er ikke ønskelig å øke opptaksrammene uten at det gis nye, fullfinansierte studieplasser. Prioriterte innsats er tiltak for økt rekruttering, for reduksjon av frafall, fortsatt økning i omfanget av internasjonalisering og styrket kvalitetsarbeid. Det er sendt fire søknader om å bli senter for fremragende utdanning, og det er prioritert å støtte opp om de sentrene som får tildeling som et SFU- senter.

Digitalisering blir stadig viktigere. DigUiB- prosjektet utvikler og prøver nye løsninger for digitalt pensum, digital eksamen og undervisning. Arbeidet med økt digitalisering ventes å være sentralt også i 2014. Universitetets etter- og videreutdanning er et satsingsområde. Tilbudet forankres sterkere ved fakultetene. Det skal utarbeides egen handlingsplan for etter- og videreutdanning.

Forskning

Den viktigste forutsetningen for faglig framgang er satsing på grunnleggende forskning og videreutvikling av disipliner over stor faglig bredde. Prioritering av kvalitet er retningsgivende for satsing på forskning. En forutsetning at det kan stilles tilstrekkelige driftsmidler til disposisjon for den enkelte forsker. Dette er prioritert gjennom videreføring av Forskningsrådets ordning med tildeling av små driftsmidler innenfor fakultetenes rammer. I 2012 ble det innført en ordning som sikret driftsmidler til aktive forskere basert på grunnlag av publisering, om lag 80% av de tildelte midlene ble brukt i 2012 og ordningen, med noen modifiseringer, ble videreført i 2013 med. Det legges opp til at ordningen videreføres i 2014.

Forskningsrådets frie prosjektstøtte er en viktig konkurransearena for den aller beste forskningen, uavhengig av forskningstema. NIFU har evaluert ordningen med fri prosjektstøtte og viser at formålet om å støtte forskning med høy kvalitet innfris. Den frie prosjektstøtten har

positiv påvirkning på rekruttering, karriere, internasjonalt samarbeid og likestilling. Det ligger et stort potensiale i søknadsbunken til fri prosjektstøtte, og det arbeides for at det bevilges penger til et nytt fellesløft etter samme modell som i 2012, med bidrag fra universitetets eget budsjett.

Universitetets finansieringsmodell innebærer at fakultetene har betydelig ansvar for faglige prioriteringer. Dette gjelder ansvar for egenandeler i ulike bidragsfinansierte prosjekter. Det er satt av felles budsjettmidler til *forsterking* i prosjekter med støtte fra ERC og til universitetets sentre for fremragende forskning.

I 2013 er tre nye sentre for fremragende forskning i oppstartfasen: Centre for Intervention Science in International Maternal and Child Health, Centre for Cancer Biomarkers og Birkeland Center for Space Science. SFF- GeoBio som startet i 2007, varer til 2017. Etter dette faller støtten fra Forskningsrådet bort. Til sammen har UiB nå 9 ERC-stipend. SFF- og ERC-status er et viktig uttrykk for en systematisk satsing på kvalitet i forskning i grunnmiljøene over flere år.

Universitetets forskningsmelding (sak 20/13) viser at fakultetene har klare målsettinger om økt antall søknader og om økte inntekter fra nasjonale og internasjonale finansieringskilder for forskning. EUs nye rammeprogram for forskning, *Horizon 2020*, har første utlysning høsten 2013. Det betyr at prosjekter som eventuelt får støtte kan starte i andre halvår i 2014 eller i 2015. Det er en strategisk prioritet å prioriteres å få midler fra EU til universitetsforskning. Det legges til rette for at forskningsmiljøene skal være godt rustet til å konkurrere om midlene

Universitetet har tradisjon for og fortrinn i utviklingsrelatert og marin forskning og det legges opp til fortsatt satsing innenfor disse områdene. I tråd med universitetets strategi skal områdene evalueres i 2014.

Rekrutteringsstillinger

For å sikre handlingsrom og muligheter til å satse strategisk, fordeles rekrutteringsstillinger midlertidig til fakultetene. Dette gjelder stillinger som er tildelt fra departementet fra og med 2009. Etter 4 år gjøres det ny fordeling av stillingene. Ordningen er praktisert siden 2011 og innebar at 29 stillinger ble omfordelt i 2013. Etter som det ikke ble tildelt nye stillinger i 2010 fra Kunnskapsdepartementet, er det ikke stillinger å omfordele i 2014 etter denne ordningen.

Bygg og investeringer

Det arbeides med omfattende oppgradering av bygningsmassen. I løpet av de neste årene arbeides det med en rekke planer, rehabiliteringen av monumentalbygget Museplass 3 er kommet lengst i planprosessen. Mens sørfløyen er gitt oppstartmidler i revidert nasjonalbudsjett for 2013, er forprosjektet for midtbygget og nordfløyen oversendt Finansdepartementet for godkjenning. Det er utarbeidet et skisseprosjekt for Nygård skole og Griegakademiet.

I tillegg utredes en lang rekke prosjekter, og det er viktig å gjennomføre tiltak for universell utforming. Gjennom universitetets eget eiendomsselskap og eiendomsselskaper eid av Meltzerfondet er det bygd nytt for noen fagmiljø, og det utredes bruk av dette virkemiddelet til andre byggeprosjekter.

Universitetets investeringsbudsjett må dekke vesentlige kostnader for å oppnå god og tjenlig infrastruktur og opprettholde verdien av bygninger og utstyr. Det er brukt midler fra salg av bygninger og lånt midler fra likviditetsrammen til å rehabilitere og investere i eksisterende bygg.

Å ta vare på universitetets realkapital er viktig, og investeringer og vedlikehold av bygg er helt avgjørende. De siste årene er universitetets årlige investeringer økt mer enn lønns- og

priskompensasjon. Dette er del av en langsiktig planlagt økning i de årlige rammene, og dette prinsippet foreslås fulgt også for 2014.

Vitenskapelig utstyr

Mulighetene for å fornye utstyr er viktig rammevilkår for eksperimentell forskning. De siste årene er det brukt 25 - 29 mill. kroner til kjøp av vitenskapelig utstyr, i tillegg til det fakultetene bruker.

Universitetsdirektørens vurderinger

Det legges opp til en prosess slik at forslag til budsjettfordeling for 2014 legges fram for styret i møtet i oktober 2013. Bevilgningen fra Kunnskapsdepartementet forventes å være om lag som i 2013. Universitetets basisbudsjett er ikke økt over tid, og det er blitt flere øremerkede tiltak, det gjør det utfordrende å satse på nye tiltak ut fra universitetets strategi. Nye tiltak må derfor oftest finansieres med omprioritering innenfor eksisterende budsjettrammer. Samtidig understrekes betydningen av å arbeide for å øke de samlede ressursene for universitetene må fortsette.

BOA- inntektene er viktige som del av de samlede ressursene. Det har høy prioritet å legge forholdene best mulig til rette for at forskningsmiljøene skal være godt rustet til å konkurrere om og forvalte eksterne midler. Det er også viktig å ha oppmerksomhet om de indirekte kostnadene ved eksternt finansiert forskning, arbeidet for felles normer og praksis mellom institusjonene følges tett. Det planlegges for økt innsats for å få midler fra EU.

Det framgår i sak 20/13 at det ble publisert mer enn noen gang i 2012 og omfanget av publisering per vitenskapelig ansatt øker. Dette er en positiv utvikling som søkes videreført.

Flere års planmessig arbeid for å dimensjonere omfanget av studietilbud til ressursene og de tildelte studieplassene, har bidratt til at det ikke tas opp flere enn det er dimensjonert for. Dette kan gi noe lavere resultatinntekter, men det spares også kostnader. For 2014 forventes en liten reduksjon i budsjettposten for oppnådde studiepoeng. Noe lavere resultatinntekter må ses i sammenheng med ulike typer av besparelser og reduksjon av kostnader.

Over tid satses det på viktige investeringer, men planlagt vekst i kostnader til vedlikehold og opprustning av bygg og infrastruktur gir press i budsjettet. Det arbeides for økt tildeling gjennom statsbudsjettet og for tiltak for å kunne finansiere prioriterte tiltak gjennom omdisponeringer. Å ta vare på universitetets bygninger er viktig og investeringer og vedlikehold av bygg er helt avgjørende. De siste årene de årlige avsetninger til investeringer økt mer enn lønns- og priskompensasjon. Dette er en del av en langsiktig plan for opprustning, og det foreslås at dette prinsippet følges også for 2014.

Med utgangspunkt i universitetets strategi, oppnådde resultater i 2012 og mål og planer for 2013, foreslås det at budsjettet for 2014 legger opp til videreføring av de siste års prioriteringer.

Med dette fremmes følgende forslag til

Vedtak:

1. Budsjettprosessen for 2014 følger oppsatt tidsplan
2. Styret ber om at forslag til budsjettfordeling utarbeides med utgangspunkt i vurderingene i saksforelegget og drøftinger og etter oppsatt plan

06.06.2013 Kjell Bernstrøm/ Steinar Vestad

7/6-2013
Kjell Bernstrøm